

magten hveede sig her paa en drifstig Maade og handlede paa egen Haand for det almindelige Bedste; men hvorledes blev nu denne Handling optagen fra ibetmindste nogle af de Mænd, som findes medindbefattede under denne Anklageact? Man vil finde, at 9 Mænd — og i Spidsen for dem nuværende Conferensraad David — ved denne Leilighed indgave en Protest mod dette Skridt, hvorved de erklærede, at de ikke mere kunde betragte Monarchiets Forsatning som gjældende i egentlig lovlig Skikkelse, og at de kun fulgte videre og sluttede sig til Forhandlingerne i Tilfælde, hvor de troede, det var nødvendigt for det almindelige Bedste at gjøre saaledes. Den Betragtning, jeg her gjør gjældende, ligger, efter min Overtydning, strengt i Ordene selv, og der behøves ikke at søges videre Støtte derfor, men den er altsaa især understøttet af de Mænd, som ved denne Leilighed have glemt, hvad de saa fast, saa klart og saa sikkert ved tidligere Leiligheder har haandhævet og opretholdt. For nærmere at see, hvorledes dette er rigtigt, hvorledes det dengang har været erkjendt for rigtigt, og hvorledes Grundloven af 18de November 1863 ogsaa bifalder den samme Betragtningssmaade af Forholdene, maa jeg henvisse til de midlertidige Bestemmelser, der ere vedhæftede denne Lov. Det, jeg ved at henvisse dertil vil søge at godtgjøre, er, at dengang denne Lov blev affattet, havde vedkommende Regjering, saavel som Rigsraadet, der vedtog den, den Overbeviisning, at Fællesskabet, Fællesmonarchiet forudsatte en Tilstedeværelse af flere Landsdele, ja, endog af visse bestemte Landsdele. Jeg vil først holde mig til den anden midlertidige Bestemmelse, og jeg haaber, at den ærede Formand tillader, at jeg oplæser den. Den siger: „Vedtager Rigsraadet om et Fællesanliggende“ — det vil nemlig sige det kommende Rigsraad, som man tænkte sig for Danmark og Slesvig alene, og ved Fællesanliggende forståes et Anliggende, hvori Fællesskabets Overholdelse kræver en eensartet Lovgivning — „af fornævnte Bestaffenhed en Lov,

uden saadan Betingelse“ — nemlig at den kun skal træde i Kraft for Danmark og Slesvig, saafremt en tilsvarende Lov samtidigen kan udstedes for Holsteen — „og stadfæster Kongen samme, uden at der er tilveiebragt en tilsvarende Lov for Hertugdømmet Holsteen, bliver dens Gjenstand et Fællesanliggende for Kongeriget og Slesvig alene!“ Det bliver altsaa ved at være et Fællesanliggende for Kongeriget og Slesvig alene, men det ophører at være et Fællesanliggende med Holsteen, eftersom Holsteen ikke mere tager Deel deri. Man har altsaa her tydeligt erkjendt, at Fællesanliggender og Landsdele hørte sammen, at for den Landsdeel, der traadte ud, blev det, den ikke mere havde fælles med de andre, særtilt, og det blev kun fælles for dem, der bleve tilbage i Fællesskabet.

Den 4de midlertidige Bestemmelse siger: „De for hele Monarchiet fælles Udgifter afholdes af dets fælles Indtægter. Give disse et Overstøb, tilgodeskrives deraf 78,69 pCt. Kongerigets og Slesvigs Fælleskasse.“ Her have vi altsaa ikke alene Noget, der angaaer de Tilskud, der komme fra Landsdelene, men her betragte vi Alt, hvad der kommer ind for Fællesskabets Regning, som en Heelhed, hvori hver Landsdeel har sin Brøkaandel, thi ellers kunde Holsteen ikke have faaet nogen Brøkaandel. Den danske Fællesstat, Monarchiet, som det var, har ikke været anderledes, end at hver Landsdeel var tilstede med sin Brøkaandel af Fællesskabet, og blev en Heelhed for sig, saasnart den ikke mere var fælles med de andre. Nu er Kongeriget Danmark ude af Fællesskabet med hvilken som helst anden Landsdeel; dets Brøkaandel bliver det Hele, der er tilbage, og kan ikke mere i nogen Henseende betragtes som undergivet en Lovgivningsmagt, der hidrører fra en Betragtning af Fællesskabet. Gaaer jeg videre, har jeg den 5te, 6te og 7de midlertidige Bestemmelse, der bære Spor af samme Opfattelse, hvilket ogsaa var aldeles nødvendigt, eftersom vor hele statsretlige Opfattelse og Forhold beroede derpaa. Vor Sik-